అభూతకల్పన:

శాసనం

"సావేరి"

[అంకితం: అగస్టు నలభైరెండు]

[అక్కడో అందమైన ఫొటో వుంది. అక్కడో అందమైన పుస్తకం వుంది. 'ఎవరిదా ఫొటో' స్నేహితుడు అడిగాడు. వినిపించుకోలేదు నేను. 'ఎంత అందంగా వున్నాడు.' 'ఎవరిదయ్యా ఆ ఫొటో!' గట్టిగా నిక్కచ్చిగా అడిగాడు. అట్లా అడుగు మరి! వీడు మాటలకి లొంగే ఘటమా, అట్లా అడుగు. చెప్పడానికి నాకు యిష్టం లేదు. వాడికి మూర్ఛవస్తుంది అప్పుడప్పుడు. వాడికి వస్తే పిచ్చిఆసుపత్రికి నేను కూడా వెళ్లాలి. చచ్చేరోజునకూడా వీడు నన్ను వదిలేట్టు లేడు. వీడి నాన్నావాళ్లు వీడిమీద పెత్తనం నామీద పెట్టారు. నియోగింపబడటం.

అతను చేత్తో నా భుజంమీద తట్టి, 'చెప్పరాదూ, నీకు పుణ్యం వుంటుంది.' 'అబ్బే, ఇందులో చెప్పడానికేముంది?' 'ఏమిటి కథ' సుధారావు సిగిరెట్లు ముందు పరిచాడు. 'ఏం చచ్చిపోయాడు కదూ!' బల్లమీద వేళ్లుపరచి విస్తుపోయాను. 'నీ కెలా తెలుసు' 'అంత అందమైనవాళ్లు బ్రతకడం అరుదు' 'ఆగస్టు నలభైరెండులో' 'ఎవరతన.' 'కాల్చి చంపారు.' 'కాంగ్రెసా?' 'కాదు. బాంకిగుమాస్తా' 'దగ్గరిబంధువా' 'కాను' 'ఇంకా?' చెప్పడానికి నోరు రాలేదు. 'నీ ఆరోగ్యంఅంత మంచిదికాదు. నీ విషయం నీకు తెలీదు!' 'అబ్బ, చెప్పవోయ్, చంపక?' 'కావాలంటే ఆ పుస్తకం చదువు – తెలుస్తుంది.' సుధారావు పుస్తకం విప్పాడు.]

౧

విశ్వాసరావు నాలుగు అయిదు అశ్వాసాలమీద ఎక్కివస్తాడు. చిన్నతనంలో తల్లిచేతుల్లో పెద్దవాడై, భార్యచేతుల్లో ఇప్పుడు – అప్పుడే పుట్టిన పాపాయివలె. బాంకీగుమాస్తావలె. భర్తృహరిశతకం వలె బ్రతికినవాడు విశ్వాసరావు.

తనేమిటో తనపనేమిటో అంతవరకే గాని ఇతర్ల సంగతి పట్టించుకొనేవాడు కాదు. ఆస్టే ఇతర్లు ఏమైపోయినా తనకి ఇబ్బందీ బాదరబందీ లేదు. చింత లేదు. ఆస్టే ఇతర్లవేపు కన్నెత్తి చూసేవాడు కాదు. ప్రపంచమంతా ఒకరీతిన పోతూంది. విశ్వాసరావు ఒకరీతిన పోతున్నాడు.

విశ్వాసరావుకి తనమీద విశ్వాసం ఎక్కువ. తను చేసే ప్రతిపనిలోనూ నడిచే ప్రతిరీతిలోను తనకి విశ్వాసం ఎక్కువ. తనమీద తనకి అభిమానం, నమ్మకం, ఆయుర్దాయం, ఐశ్వర్యం, సకలం అభివృద్ధిరస్తు!

తనకంటే తెలివిగలవాడు లేడనుకోడంలో కొంత అర్థం వుంది. అట్లా అనుకోకుండా ఈ భూమ్మీద బ్రతకడం ఎంత దుస్సాధ్యమో నీకు ఇంకా తెలియకపోవచ్చు. అతను ఎప్పుడూ నవ్వుతూంటాడు. ప్రేలుడు నాలుగు అందాలా చేటు. అతనికి శత్రువుల్లేరు. శ్రీమంతుల్లేరు. కోపం లేదు. కీడు లేదు. ఏవగింపుల్లేవు. ఏతావాతా ల్లేవు. వ్యాజ్యాలు, గోడలగాయిదాలు: రాతకోతలు, దస్కత్తులు, లావాదేవీలు – మంచితనం – కొట్లాటలు, కనీసం కోర్టుకచేరీలు, కనీసం పోట్లాటలు,– మంచితనం – ఇవేవీ లేవు. అంతా మంచితనం. ఏమీ ఎరక్కపోవడం మంచితనం. మంచినీళ్ళ సముద్రం వలె.

'విశ్వాసరావు మారిపోయాడు'అన్నారు. 'ఎంచేత'అన్నారు.

'దేన్నైనా చేరదీశాడా?' 'ఊహు, అట్లాంటి దేమీ లేదు.' "మరి?'

'ఏమో, ఎవరికి తెలుసు!'

మనిషిమనస్సు మారింది. రూపు మారింది. ఇంతగా నల్లబడ్డాడు.

'ఏమిటి సంగతి'అడిగారు. అతను తప్పుకొని తనదోవన పోయాడు. వంటిమీద శాలువా తలమీదకి లాక్కొని తనలో ఏదో గొణుక్కుంటూ పోయాడు. 'వీడికి భూతం పట్టింది.' 'సంసారంసంగతి పట్టించుకోడేం.' వీడికి పోయేకాలం వచ్చింది.'

రూపం మనస్సులాంటిది. చంచలత. వటవృక్షం మనస్సుని అలుముకొంటున్నది.

సమయం: క్రీస్తుపూర్వంనుంచీ జరిగే కిరణసంయోగక్రియ బాల్చీవంటి బాంకీలో – జీవితంలో కాలకావంతు అరగదీసుకున్నాడు. బాంకు భేతాళం రంగరించి దోసిళ్లు పట్టింది. ఏవేళ ఎట్లాంటిదో ఎవరికీ తెలియదు. తెలిసిరాదు. అంతా కీడు మూడనంతవరకు, తన చాపకిందకి నీళ్లు రానంతవరకు, వారకాంతాసమేతంగా ఈ ధనకనకవస్తువాహనప్రపంచ మంతా సజావుగా సాఫీగా సుభ్రతిగా సభ్యతగా సబబుగా బేషరతుగా సందడిగా సఖ్యతగా సవ్యంగా సరసంగానే కన్పిస్తుంది వటపత్రసుందరి వలె. వినమితోత్తమాంగిని వలె.

విశ్వాసం వటవృక్షం లాంటిది.

విశ్వాసరావు సాయంకాలం బాంకునుంచి ఇంటికి పోతున్నాడు 'అ'వలె. కోటు తొడుక్కోకుండా కుంఫినీవాడి మోస్తరు భుజాలమీద కప్పుకొని వీధిమీద నిటారుగా నడిచేవాళ్లల్లో, సంఘంలో తల ఎత్తుకొని నిగుంఢంగా తిరిగేవాళ్లల్లో విశ్వాసరావు ఒకడు.

విశ్వాసరావు బాంకీ మేనేజర్ అవుతాడు. ఒక్కొక్కస్వప్నాన్నే తీరిగ్గా ఇన్నాళ్లూ ధరించాడు. ఇన్నాళ్లూ మాట పడలేదు. ఇవాళ బాంకీమేనేజర్ దుర్భాషల్ని దురదృష్టాన్ని, దుష్టబుద్ధిని, వెరశి తీతువుపిట్టని జేబులో వేసుకొని ఇంటికి పోతున్నాడు రోలర్ వంటి రోడ్డుమీద నడచి తను,

బాంకు మేనేజరు కాదు, తెలుసుకున్నాడు. అతి సామాన్యుడు. అందరివలెనే - లోపలి వైపు కాగితంవలె కాలిపోతున్నది. ప్రపంచం నుసిరంగు.

ఎంతో దూరం నడచి వచ్చినవాడికి తోటి మానవుడు కనపడడు. తోటిమానవుడి ఆసరా కావాలి తనకి. మనిషి దేన్నీ ఆశించడం లేదా ఇప్పుడు. దేన్నీ ఆశించకుండానే బ్రతుకుతున్నాడా, ఇప్పుడు. మనిషి దేన్నిఆశించి మరో మనిషి దగ్గరికి వస్తున్నాడు. మరోమనిషిని దగ్గరికి తీస్తున్నాడు. అలాంటి క్షమా ఈ మానవులకి అక్కర్లేదా ఇప్పుడు? [సెబాస్] ఏమయ్యారయ్యా వీళ్లంతా. అర్థం కాదు. విశ్వాసరావు కర్యాఫ్లై వున్న సంగతే మరచిపోయాడా. అర్థం కాదు. పదానికి, పదార్థానికి, పదాంచితాలకి ఈ ప్రపంచానికి అర్థంలేదు! ఏమయ్యారయ్యా ఈ మానవులంతా? తను అందరివలెనే ఒకడు. అందరిలో ఒకడు. గుంపులో తనూ ఒకడు! తనవలెనే జీవితశాఖలన్నిటూచీలికలౌతున్న కళ్లతో, చిల్లులుపడే కాళ్ళతో రేబవళ్లు చాకిరీ చేస్తున్నవాళ్లు. అష్టనష్టకష్టాలుపడేవాళ్లు. ఒకొక్కక్కష్టాన్నే గట్టెక్కుతూ వస్తున్నవాళ్లు. అందరూ కన్పిస్తారు. అందరివలెనే తనూ ఉన్నప్పుడు...చాలు, నాయనా, ఇకచాలు, విశ్వాసరావు తనని తెలుసుకున్నాడు. మానవుడు తోటిమానవుని.

అలసిపోయిన ఆలోచన్లతో విశ్వాసరావు ఎనిమిదివలె తిరుగుతూ పోతున్నాడు ఇంటివైపు. ఈరోజు గడవదని తెలుసుకుంటున్నాడు. కష్టపడే ప్రతిమనిషీ దేశానికి కొద్దో గొప్పో సేవ చేస్తున్నాడని తెలియజేయి.

2

మస్తివాడి ఒళ్లు మళ్లవలె గడ్డకడుతుంది. మూర్ఛవాడు ముచ్చెమటలు పోసేలా విలపిస్తున్నాడు. మన ప్రపంచంలోని పంచరంగుల్ని చెరిపేయడానికి, ఆగష్టు నలభైరెండు వచ్చింది. ఛిద్రమైన కలలతో, చితికిన కన్నులతో ఆగష్టు నలభైరెండు. ఈ వేళ తలమీద రక్తం గుమ్మరించుకుంది. ఇంట్లో కాంగ్రెసు. వీధిలో బ్రిటీషు.

బల్లలవంటి రాస్తామీద రోదలు లారీలు. గుంపులు జవాన్లు ఆడవాళ్లు వివస్త్రధారిణులు వివస్త్రధారిణుల కడుపులో పసిబిడ్డలు సోల్జరు కాళ్లకిందపడి బూట్లకిందపడి కటకట నలుగుతున్న పసిబిడ్డలు తల్లులు, తమ్ములు, అక్కలు, చెల్లెళ్లు, అన్నలు, తండ్రులు.

విశ్వాసరావు గాభరాగా హోటల్ వలుపులోకి వెళ్లాడు. అంచటునపడి వడివడిగా పరిగెత్తాడు.

ఖడ్గమృగాలు చెవులు రిక్కించాయి. 'ఊ!'-ఆజ్ఞలు పాటించాయి. తీతువుపిట్టలు విధ్వంసగీతం ప్రారంభించాయి. 'ఊ!'-ఆజ్ఞలు. క్లిక్, క్లిక్, క్లి-క్, క్రీక్చ్‌చ్‌చ్... పట్టుతప్పిన బల్లులవలె నేలకొరుగుతున్న మానవులు, నీటిమొక్కలవలె, చెట్లవలె నేలకొరుగుతున్న మానవులు, అక్కలూ, తమ్ములు, అన్నలూ అవమానాలూ నేలకొరుగుతున్న మానవులు పిండిబొమ్మలవలె.

విశ్వాసరావు చనిపోయాడు. ఎందుకు? ఎవరికీ తెలియకుండా విశ్వాసరావు చనిపోయాడు. పంథొమ్మిది వందల నలభైరెండో యేట. విశ్వాసరావు బాంకీ గుమాస్తా విశ్వాసరావు ఒక బిడ్డ. తండ్రి. విశ్వాసరావు చనిపోయాడు. విశ్వాసరావులోని తెల్లగుర్రం వెళ్లివచ్చింది. వెలుపలికి ఎవరికీ తెలియదు.

తెల్లచీమలు చచ్చిన బల్లుల్ని కాల్వల్లో పూడ్చేసేందుకు ప్రయత్నం. చనిపోయిన తెల్లగుర్రాల్ని పచ్చటి కాపురాల్ని క్రౌంచపక్షుల కన్నెరికాన్ని విసతీయడం ప్రయత్నం.

రాస్తా ప్రక్క పూడుకుపోయిన జలాశయంలో ఈ ప్రపంచానికి సంబంధం లేని జంతుజంత్రసమ్మేళనం అవిచ్ఛిన్నంగా అవిరళంగా అప్రతిహతంగా సాగుతూనే వుంది. బహుశా మనం గమనించలేదు. ఇక మనం మనాయించకపోవచ్చు. బహుశా మనం గమనం చేరకపోవచ్చును.

3

కొత్తసంవత్సరానికి మల్లే, కొత్తకాపురానికి మల్లే, కనుగనుకి ఖరీదులేని కాటుక రాసి, అద్దంలో తన పాప నొక్కసారి ముద్దులాడి, మురిపెంతో భర్తరాకకోసం ఎదురుచూసే, భార్య: సీధిబైట వాకిట్లో వచ్చేపోయే మొగాళ్ళ రద్దీకి, చూపుల తాకి

డీ॥ తెల డిల్లీ, అలవాటుపడి ఇవాళ క్రొత్తగా బాంకీసమాస్టాకోసం ఎగురుమాసే భార్య ఇంకా తిరిగివస్తాడని పసగరచ్చకొట్టిన వీధి జనం రద్దీ ఎంత పద్దమాగినా అడుగులు ముకుళించుకుపోయి, పళ్ల కౌగిట్లో జాగిరాల వలె జాంగిలబడిన ఆకులంతె ఇంటికి భర్త ఇంకా రాలేదని విసుగుపడి, దుప్పె మటలు పోసి, పుట్టింటిదగ్గర తన పేరటపున్న అంటుమామిడితోట (ఎకరంన్నర) సుర్తు తెచ్చుకొని, కొంత తృప్తిచెంది, పెదవి విరచి, పడకకుర్చీలో కూలబడిన భార్య సాయంత్రం వెలుతురు పడకకుర్చీమీద జలతారు సిగ్గులా నిలుచివుంది అర్ధాంగి టాజ్ మహల్ కూలిపోతున్నది

'ఇంటికి రానివ్వ చెబుతాను' ప్రేమ చేత నాలుగు చీవాట్లూ వేస్తానని భార్య నాన్న కొరబుద్బంది పట్టుకొస్తాడని పళ్లు పులిసిపోయేలా ఇంకా మేలుకొనేవున్న పాపాయికి తెలీదు భార్యకి తెలియదు. గృహసంసారం, ఇబ్బంది, ఒరువులూ సరుకులూ లాగడం, లాడూ పేరూ మోయడం తప్ప వాడికే ఏమీ తెలియదు ప్రపంచం పరిహాసం కాదు ఆటవస్తువు కాదు ప్రాణం జ్వలిస్తుంది ప్రాణం కోరుతుంది ప్రాణం యిస్తుంది ప్రాణం ఇనిస్తుంది మృత్యువు ఇదేతీరు ఇది పగలు ఇదే రేయి ఇదే రాయి ఏదీ లేదు ఇది భీతావహమైన సుందరము కదలిక ప్రాణసంకటమైన వేళ

౪

దేవుడా, ఇంక నీకో నమస్కారం
సుర్యాడు ఉదయం—

కోకిలమ్మ గుండెల మీటులై బంగారు రంగు పరివారంగా సహాగిస్తున్న సంపుటి, పుష్పాలు రాలుతున్న ప్రత్యూష నిశీస్సిత శాన ఖగ్గాలు గాయి గిల్లుగిల్లున నవ్వాయి వీధి అపరాజితావని ఖడ్గమృగం కళ్లు నలుముతోంది గద్దిలోకి వచ్చి

'ఏమిటి సంగతి' ఎవరూ అడగరు
'ఎందుకు సంపారా' ఎవరూ చూడ్లేదా
'చావడం మంచిది' ఖడ్గమృగం అరిచింది
'గుంపులో ఉంటే చచ్చాం' మర్కటం మాట్లాడింది 'అట్లాగా'

'ఒకడొస్తే ఎయ్యనంది బాధపడతారు'

'[illegible]'
'[illegible]'
'[illegible]'

ఖడ్గమృగం చెట్టున చెంప చీరేసింది చెంపకొంచి రక్తం జివ్వునలా సింది ఎలుపలికి, జివ్విమొక్కలకలె రక్తం దేవుడా, నీపేరు పెట్టి పిలుచుకుంటున్నామే, 'అట్లాగా ఎహ్హె హ్హే హ్హే!' ఖడ్గమృగం గల్లు గల్లున నవ్వింది 'జాగ్రత్త సుమా!' హుకుం జారీ చేసింది సిగిరెట్టు తీసి వెల్గించి చకచకా మెరుస్తూ వెళిపోయింది

దేవుడా, నీ అవసరం తీరింది మాకు
బహుశా మీరు వినకపోవచ్చు
'ఏమిటి సంగతి'
'అంతా బాగానేవున్నారు'
'ఏమిటి విశేషం'
'ఆ ఎవడో వచ్చాడు'
'ఎందుకూ' కత్తి ఉందా దగ్గర
'కాల్చిచంపారు'
'వస్తావా'
'ఎక్కడికి'
'హోటల్ కి'
'పోదాం పద'
'ఏమిటి సంగతి'
'అంతా బాగానే వున్నారు'
బహుశా మీరు వినకపోవచ్చు
బహుశా మీరు తెలీకపోవచ్చు
బహుశా మీరు మానవులు కాకపోవచ్చు
ఆగస్టు నలభైరెండు తలమీద రక్తం గుమ్మరించకుండి

రాష్ట్రపతి సమ్మానం - ఆస్ట్రేలియా రాయబారం డా॥ ఓస్కారు టాస్పెరంగారు